

آبونه شرائطی

ممالک عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، الق
آیاغی (۳۵۱) غروشددر .

ممالک احمدیه ده سنه لکی (۱۷)، الق
آیاغی (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اضطرابات

آبونه بدلی پشندر .

§

مملکه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ایدله بن یازیلر احاده
اولونماز .

تذکره

۱۳۳۰

اضطرابات

رساله مزیدان آلمدیغنی کو - ترمک شرطیه
بتون یازیلر هر هانکی بر خیزه طرفدان
اقتباس اولونه بیلیر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوناقلی
اولمسی و آبونه صره نومروس مختری
بولونمسی لازندر .

§

ممالک اجنبدیه ایچون آبونه اولازلر
آدرسلرینک فرانسزجه ده یارلمسی دجا
اولنور .

§

پاره کوئدرلدیکی زان انه یه دثر اولدیغنک
واضحاً بیلدیلمسی دجا اولنور .

فیابین ده کی عنوانی ایستدی . و مکتوبی اورایه کوندره جکئی سوبلیدی .
علما ایله وقوع بولان ملاقاتلرنده ، مدرسه احمدیه کیتدیگمه مدیر
وبعض طلابک او قودقلمی مدحیه . جناب خلافتناهییدن بوراده کی اهالی
اسلامیه نك کافه مقام خلافت عظمایه مربوط و بونی هر وسیله دن بالاستفاده
اظهاره خواهشکر اولدقلمی ا کلام . محال دیکرده مسلمانلرده بو
حسیات وار ایسه ده ارزو ایتدکاری کی اظهار ایدم یورلر . بوفرستردن
بالاستفاده علمای کرامه حکومت جلیله اسلامیه نك هر دأثم ماده اعانه سی
خصوصنه کافه اسلامیان ، تشویقندن کری طور مامورینی واعانه نك یالکیز
وقت حربه تخصیصی نتیجه مطلوبه نی حاصل ایدمیه جکئی ا کلام .
کرك دیوبنده کیلر کرك بهوپالده کیلر بو بایده بتون قوتلرینی صرف
ایده جکلرینی سوبلیدلر .

اغرایه عودت :

بهوپالدن صکره آغرایه عودتله هر سنه بر کره اجتماعی معتمد
اولان مؤتمر علمی اسلامیه — ایدیلن دعوت اوزرینه — بولوندم .
محل اجتماعده اغیار دخی بولوندیغی ا کلامیغی ایچون القای خطاب
حقنده وقوع بولان تکلیفه عموم اهل اسلامک صلاح حالی ایچون بر
دعای مختصر ایله اجابت ایتدم . بوکون قالدکوتیه کلام . یارین انشاءالله
سینغاپوره متوجهاً واپوره بینه جکم . مشاهداتم حقده بی دربی معلومات
ویره جکم . قالدکوتیه ۲ صفر الحیر ۱۳۲۲

محمد وجیه

۱. ویرمه مکتوبلری :

• اوروپا مدینتی ، نك ایچ یوزی

مملکتیمزده اوروپا مدینتی و بومدینتک ایجاباتی تطبیق ایدلمک ایستلیدیکی
معلومدر . بو جهل دن ، حکومتجه یاپیش و بایله جق اولان تفسیقات
واصلاحاتن ماعدا ، خلمک ذهنیتنده ، افکار واعقاداننده ، دیننده بایله
بعض اصلاحات اجرایی متصوردر .

وطنمز حقنده کی تصور اتمک ، مملکتیمزک طریق مدینتده منکشف اولمسی
ارزو ایدن هر وطنپرور طرفندن القشلاقمه دگری واردر . لکن مع التأسف
بوارباب تصور و تمنی آره سنده ، اصلاحات طرفدارلری میاننده ، اوروپا
مدینتی بلا تعدیلات مملکتیمزه صوقق ایستین بر صنف واردرکه ،
مقصدلرینی مدافعه ضمننده قلماً ، شفاهاً مناقشاند بولنیورلر ، تحریکات
اجرا ایدنیورلر .

اساس اعتباریله ، وطنمیزک فکرآ ، عرفاناً تمنی تمایلسنده بولنان
وطنپروران بایله بو مناقشه لره اشتراک ایدنیورلر . اما ، حسن نیت
احساندن بولنلری ، اسلامیه ازلی بر مربوطیتله مربوط بولنلری ،
بو مناقشه لره یالکیز فکر بیانی حیثیتله کیرمش بولنلری ، حسیات
وافکارلری ایچون سبب مؤاخذه تشکیل اتمز . بزم بوراده سوبلک
ایستدیکمز شی ، اوروپا مدینتی و بونک مملکتیمزده نه درجه به قدر قابل

تطبیق ایدوکی حقنده بیان افکاردر . بو اعتبارله اصحاب حسن نیتدن
اولان خیرخواهان معارضین امتی رنجیده ایتمکدن قطعاً مجتنب بوله جغز .
نقط بر آوروپا کورمه ایله ملیت و دینی استحقاقه قدر جرأت
ایدن بعضیلرینه قارشو هیجانمزی . لسان مدافعهمزی ، صودورمه جغز .
بو ، بزم ایچون بر وظیفه مقدسه در . صره سی کلمشکن ، افکارمزه
مارض اولانلردن شو صوک « بعضیلرینه » اسباب انفعالمری سوبلیدم .
بونلر ، آوروپاده بولندقلمی حال اغترابلرنده بیله ، دینمزی ، ملیتمزی
رنجیده ایتمکدن چکینمه مشلدر . حالبوکه ایشته بوزمان افتراق . بیشکاه
تقدیرلرینه بر حجتیه تجربه یارادیوردی : آوروپاده اسلامیتک ، فضائلک
قیمتی تقدیر ایدمیلیدی . یونی یامیدیلر و یامیورلر . حالا ، بونلرک
مروجینی عدادندن اولان بر قسمده آوروپاده عین (تجربه سزک)
ذهنیت الیمسی ایچنده صاپالانوب قالمشلدر . (حریت سزکمزدن ،
قادینلر مرکز حال اسارتندن . اخلاق سز لغمزدن الخ . . . مغلوبیت اخیره مزدن)
متأثر دکل ، صانکه بشقه بر قومک ، بشقه برملک حال سفلینی ا کلام .
دیرمش کی ، اضطرار با تمزله علاقه دار کورونمزلر . اسلامیتدن
راست کاندکاری محفلده سوبلرکن بر فرط لاقیدی ایچنده بولنیورلر ،
سوزلرینک مخاطبلرنده حاصل ایتدیکی تأثیر و هیجان عمیق دقت ایتزلر
بیله . قادینلر مرکز حاندن ، آردومزک حاندن بحث ایدرکن ، اوروپا
هوای باردیله تبرد ایتش — اولنره نظراً وقورلانش — نظرلرنده اسلام
حسنه ترجمان بر شعله کورونمز . شرقک لایعد ساسله محاسنی ایچنده
قلب و کوزلره بخش ایتدیکی حسن رقیق شاعریت ، بولنلرده یوقدر .
بونلر ، اوروپا مدینتی مدافعیدر . مصاحبملری قدر شایان نفرت بر
شی یوقدر .

قادینلر مزده ، ملک خصلت قیزلر مزده اوروپایه کیتمک ، چارشافی
آتمق صورتیه مدینتک تعمیمی می ایستیورلر ؟ بک اعلا ، بن ، حمد اولسون
بنمله همفکر اولان بر چوق ارقداش لرم اولنره بوراده باغیر یسورز :
« کلکز ، ساحه مناقشه آچقدرد . فکرلرکزک دوغرو لغنی تجربی صورتده
اثباته چالیشکیز . اسلامیتک وضع ایتدیکی قواعد ، دساتیر ابدیته بیله
حاکمدر . هیچ بر دین ، اونک قدر متکمل اولماشدر . او ، مدافعه سز
قاله ماز . اسلام عالیجنابدر . حقیر اوله ماز . »
شو دقیقه ده ، بر تأثر عمیق و بر ممنونیت عظیمه ایچنده ایم . اوروپا
مدینتک — بر چوق حقایقه رغماً — مداحلغنی ، مدافع لکی ایدن کیمسه لرک
دها هنوز ایچمزمده موجود اولدوغندن متأثرم . ممنونم . زیرا ، بو
مدینتی و طداش لرمه ، آوروپاده رأی العین کوردو کم وقایع جاریه ایله
اکلاتابیله جکم . سوزمه ، « آوروپا مدینتی نه در ؟ » سؤالیله باشلیورم .
آوروپا مدینتی نه در ؟

« آوروپا مدینتی » دینسانجه ، نظرلر مزده ، شرق نظرلرنده بر
چوق سعادت و ترقیاته مصدر اولمش بر اولککک پرشعشه بر نقاب
خیالیسی ترسم ایدر . بونک التنده شو معانی مندجدر : اوروپا مکمل
بر اردویه ، مدهش بر قیلویه ، بیوک زنکین شهرلره ، فعال انسانلره ،

قادرین به فصل زوجه لر می: انالر می بکزه تملکه: اور واده اولسون، مملکت مزده اولسون بو اجیلره، اسلام اولدوغ می سویلنجه سایلرنده در حال بر خنده استخفافک خطوط مستکزه سی بایریر؟ بونلر بزه دشمندر، دینا، عرفا بزه دشمندر. اونلره سوکیلی قیزلر می، برر بری حسن وعفتی صاچان او حساس، مشفق موجودیتلری بکزه ته جکیز؟ اونلرده آجیق صاچق، ارککلرله اختلاط ایده ایده یوزسز، حسسز، عفتس می قالیسینلر؟ تاریخمز، اور واده اقوامیله بر سلسله خونین محاربندر. قانلر می آقیدان بودشمن اقوامی هر شیده نمونه حرکت اتحاد ایتیم.

سزه مناسبت کلشکن اسویچره حیات مدیننی وقادینلرندن بحث ایده یمده عبرت آلکیز.

بزا سویچره نک «ژنهو» قصبه سنه تحصیل ایچون کلک. بولندوغ می شهر، کوچک، فقط اور واده حیات مدینسنه تمامیه صحنه جریاندر. اهالیسی او قدر زنکین دکدر. فقیرده دکلردر. قادی و ارکک هپسی صبا حیلین ایشلرینه کیدر، اقشام عودت ایدرلر. بو اور واده حیات مدنی سنک صحنه خارجیه درکه یوقاروده (مادی ترقی) نامیه توسیم ایتشدک.

داخلاً وقایع شوطر زده جاریدر: قادی، ارکک بر قاج چوجقدن عبارت بر ایشچی طبقه مند بر عائله ای اله آلم. بو عائله، بر آبار تمانده استیجار ایتدیکی بردارده، یاخود بو دائره سنک بر او طه منده بیتوت ایدرکه: شو طرز معیشتی وتشکلی حاوی عائله، یعنی ایشچی صنفی (ژنهو) ده کثیردر.

اولدجه صاحب ثروت، صیفیه و چفتلکله مالک اولان بر قسم ده بر حیات کبارانه یشارلر.

بو ایکی صنف آرمه سنده بر متوسط طبقه واردرکه، ماهیه، بومیه آلدینی پاره ایله آبار تمانک بر او طه سنده بکار، یالکیز یشار، بو قسم، ینانچی طلبه، طالباتی، اجنبی بعض مشغولیت اصحابی، کیمسه سز قادی و قیزلری احتوا ایدر.

اوج طبقه آیردیغ می «ژنهو» اهالیسنک حیات و معیشتلرینک طرزی اعتباریه نه کی معنوی خاصه لری جائز اولدوغ می، استدلال قولاید. زنکین طبقه دن اولانلر، واسعه تعیش ایدرلر. بو وسعت معیشت، حیات کبارانه امرارینی استلزام ایلر. بوده بیتنجه، بالورده، سالونلره مداومتی مستوجهدرکه، سقوط، عفتسزلاک بوراده باشلار: ارکک مادامه صاحب اولدوغ می ظن ایدر، زوجه ده، ارککینه اوکا حاکم، اونی حسن اداره ایتش کی بر رول اوینار. هر ایکسیده بر برینی آداتیر. فقط بری دیگرینک اغفالندن خبردار اولار.

بو، سالون صفحات معاشرتک اک کثیرالوقوع بر طریدر. دیگر بر طرز ده واردرکه، بر برلرینک مناسبات خفیه نامشروع لرینه مطاع اولورلر. بو، کرچه نادرالوقوع دکسدر. لکن اولکی قدر اهمیتی جائز اوله مار: مناسباتلرینک طرفیه مکشوف اولسیله مناواه

قاریقه لره، تجارتخانه لره، شمندوفرلره.. الحاصل وسائط مدینه نک کافه سنه مالکا رو بو اور واده مدینتی در. کوزلر می کورمه دن نظرلر می احاطه ایلدیکی موجودات مدینت بزی حیرتله مستغرق قیلار، مذکور مدینتی کندمزد: ده تطبیقه بر حس دویارز، یاخود یقیندن اونی کورمک ایچون فرسخ فرسخ مسافهلر قطع ایتکده بر اشتیاق حس ایدر. بردفعه وادل اولدقی، او کمزده حقیقه میخانیکی بر فعالیتیه صحنه شهرلر موجود اولدوغ می کورورز: شمندوفرلر، الکتریفلی تراموا یلر، تمیز کینمش پولیسر، بیوک منتظم بنالر، واسع جاده لره، اهالیلنک مرور و عبور سرب، هپ بونلر، بزه او احتسası تولید ایدر. لکن بر قاج آی اقامه دن صکره، شو حیات مدینتک داخلنه نفوذ ایدیلنجه مدینت نقابیه مستور پیساکار، سیئات میدان چیقار. ایشته، اوزمان اوککزه واسع بر احه تدقیق و مقایسه کشاده در: شرقی، استانبولی، محاسن و لطافتی خارره کتیر رسکیز، بوراده کی حال مدینت ایل بزم حالمی مقایسه ایدر سیکیز. سزه درین بر انتباه حاصل اولور، او لطیف دیارک سیای عقیف شاعر بنه محبوب قالیرسکیز، قلبکیز، آمالکیز، هپ اونی کورمکدر. اوکا مربوط، ایدیا مربوط قالیرسکیز. مرحمت وشفقه، حساسیتنه بایت بولنمین جامع لرینی، قفسدن تخته دن معمول نه و جکیز لر می در آناوش ایده جکیز کلیر. هیات بوبر آجی تجربه در!

وطنداشلر! متابه اوله لم! شرقزه، اناطوازه، لطیف استانبوازه درت آل ایله صاریلک، بر بریکزی رنجیده ایتیمکیز. «تعاونوا الخ...» امر جالبانه اتباع ایدیمکیز. اور واده بو مدینت پیساکلریله ملوث یه کلیمکیز. ایتیمز، شعر، حسن، مرحمت طاشلرندن یاپلشدر. بورانک بارده، دیر، عملی ترقیسنه قطعاً آلدانماییمکیز. بو مدینت، مادی بر ترقیدر. کم مقدرات اولان ترقی مادی دکدر. بوراده معنوی تعالی قطعاً یه قدر. عصمت قطعاً یوقدر. قادینلر می مستور ارککلر می بازوی استلری التند کی حال عقیفانه لرینی محافظه ایدک. بو عادت مستحسینی بوزمق ایستینلره، اجداد کزدن سزه منتقل عفت و حاست حسلریله مقابله ایدک. قیزلر می عقیف بر زوجه، «ذقت ایدک، یالکیز بر زوجه، بر مادر مشفق، سالون خانمی، عمومی بر قادی دکل». اوله رقی بیوتک. ترقی، تعالی ایستور میسکیز؟ پادشاهلر می، اجداد می، هپسندن اول اک بیوک واضع دینمک نصایحه اقتفاء ایدیمکیز. عفت و دین یولنده و یردیگکیز لایعده قربانلره، بونجه فدا کارلره ده علاوه فدا کاری ایدک. قادینلر می، قیزلر می آجیق کزیه جکاردر. زیرا عکسی عفتسزلاکدر. آورو بایه کتیمه جکاردر. زیرا عکسی، فنا بر قادی اولمقدرد. یالکیز ترقی مادی می، اردو، بحریه ترقیسی می لازمدر؟ خیر قادینلر می کماکان عقیف برر زوجه قالمیدر. عکسی، اسلامی شیرازدن چیقار. هر ج و مرج تولید ایدر، مضمحل و پریشان اولورز. باقکیز، مملکت مزده شمیدین اور واده مستولی بر سور و تجار میقرو بلری ایچنده یوزو یور. بوندن اکبر رزکه بو آچلر، پاره می، یوردو می المزدن آمانه چالیشیورلر. بونلر

عین صروده اوطور برلر . عین لوقظه ده برماصده یمک پیرلر . کیجه لری ، قارشو قارشویه کیرالادقلری اوطه لرده یتارلر . بو حالده انسان ، بر آنی سقوطک احتمال اندیشه آوری ایچنده بولنزمی ؟

مدنیت و بونک ایجابی قادینلرک آچیق کزدیرلمسی اینسه ؛ آچیق کز مه نك ارککلرله اختلاط ایده بیلمه نك سیئات اخلاقیه سنی کافی درجه ده کوستردک . (زنه و) ده وبتون اوروپاده حیات ، عرض ایتدیکنز کبی جریان ایدر .

اوروپانک لایمدر ذائل اخلاقیه سندن بورنبده در اسلامیتک علوقدری بوکی برلرده تقدیر اولنور . محترم «سبیل الرشاد» احتراماتک قبولانی رجایده رک مکتوبمی نشر ایتسنی ، بونی یازمه . سائق اولان حس دیانت و طنپوروری می اهل ایلهمنی استرحام ایلرم . کله جک مکتوبمده ده ، بوراده غرب حیات مدنیتک بزم حال دیانتپوروریمزله مقایسه سندن چیقارده جغم نتایجدن بحث ایده جکم .

اسویچرمده — زنه وده

واسلام حقوق طلبه سندن

مصطفی راقم

ادیب محترم عاکف بکه

ملکیه بیطار مکتبی اوچنچی صنف طلبه سندن ادرنه بیطار مفتش سابق حسن افدینک مخدومی جودت افدینک وقوع ارتحانندن طولانی پک زیاده تأسف اولدم . مرحومک فنون بیطریه میاننده الکیزیده سووب چالشدینی علم حیواناتده آرز زمان طرفنده کوستردیکی اقتدار فوق العاده دن ناشی ایلروده کندوسندن پک بیوک خدمتکر بکارکن بویله هنوز کنج یاشنده وفات ایتسنی فن وکنجک ایچون بیوک رضیاعدر . جناب حق مرحومی غریق رحمت و سزله صبر و عافیت احسان ایلله .

۱ مارت ۱۳۲۰ ملکیه بیطار مکتبی علم حیوانات معلمی

اسماعیل حق

منتسبین طبدن احمد جودت امضاسیله آره صره سبیل الرشاده فنی ، صحی مقاله لر یازان بوچو جوغی محترم قارئلریمز البته تخطر بوپور مشلردر . مسالک علمیسنده کی قدرتندن ، مساعی سندن طولانی ، هنوز اون یدی یاشلرنده ایکن هیئت تحریریه من آره سینه کیرن ؛ رساله مزه پک قیمتی خدمتلرده ، معاوضتلرده بولنان زواللی جودتی ، واسفا که ، پک چابوق المزدن قاجبردق ؛ اوبزه پک چوق یازیلر یازده جقدی ؛ اوچو جوغی عالم اسلامه پک چوق خدمتلرده بولون جقدی .

علوم صحیجه یه ، فنون طبیعیه یه قارشو پک یابانچی ، پک صوغوق بر وضعیت کوسترن ، غربک ترقیات فنیه سنده مداح اولمقه کندیسنه وظیفه سنی کورمش نظر بله باقان کنجلیریمز آره سنده جودت مرحومک امثالنه ، مع الاسف ، تصادف ایدیلر من .

باباسی درت سنه اول رحمت حقه ارتحال ایدرکن اوغلانی بکا امانت ایتشدی . اونک ایچون بوچو جوغک نه بویوک برثبات ایلله چالشدینی کوزمله کوروپور ؛ برقاچ سنه صوکره ناصیل یوکسک بر احاطیه ماک اوله جننی ده پک امین اوله رق تخمین ایدیوردم . هیئات ؛ وقتسز

ازدواج منفسخ اولمشدر . معنوی قیمت زائل اولمشدر . دوره مادریه داخل اولمشدر . برنجی طرز مناسبتده ایسه ، علاقه ازدواج دوام ایدر ، زوج و زوجه بولنور ، جمعیت بونک تأثیرات مخربه سنی یواش یواش ، معنوی بر صورتده حس ایدر .

سالون حیات مناسبتده مداوم کبارلردن بعضیلریده ؛ دهها مزویانه یشارلرکه ، بونلرک عائلهلرنده کی حسن محافظه کاری عفت ، اولکیلرندن زیاده در . بو صکره کیلر فی الحقیقه دهها عقیفانه یشارلر . انکلر کباران عائله سی ، بوکا مثال اوله بیالورلر .

برایشچی عائله سنده قادین وارککک چالشمده اولدقلرینی سوبلشدک . بونلر اشتغاللرینک طرز اعتباریله بربرلردن یا برکون ، یا بش هفته ، بش سنه ، الحاصل بر زمان موقت ایچون آیدرلر . قادین وارکک بر آبارتمانک ، بر دائره سدنک بر اوطه سنده اقامت ایتکده اولدقلرینه نظر آ ، دائره نک کیراسی کندی حسابلرینه ایشاین وکندیلریله اشغال ایدله مش اولان ارج ، درت اوطه سنی ایجار ایدرلر . بو زنه وده ، عمله طاقنک — اکثریت اهالینک — قبول ایتدکاری بر نوع قانوندر . بو حالده ، کیجه لری قادین وارکک ، دیگر کیسه لرله استیجار ایدلمش اوطه لر یقین یانیورلر دیمکدر . بو کیراجیلرده ذکی ، براتیق بر آدم دائما صاحبه خانه یی اغفال ایده کلشدر .

بش کون ، دهها اوزون برمدت زوجندن آیری ، فکر تجارت وقاندریمق ذهینتیه مألوف بو قادینلرک احتمالات سقوطی بر قانون دکسه بر امر محققدر .

بو طرز تشکلی حاوی فقط دول ، بستیون زوجندن محروم قادینلرک ، مناسبات دائمه ده بولندوقلری ارککلر مبدولدر .

شمدی ، بو ایشچی عائلهلرندن نه ولیمکه نامزد ، عمله قیزلرک حیاتی تدقیق ایتک قالیورکه بو ، حاللرینی تشریح ایتدیکنز قادینلرک حال ماسبقلریدر . قیز یاچالشدینی یرده برینه تاشقدر ، یاخود بشقه بریله اوتهدنبری آدرلرنده تعاطی ایدیان کلمات نوازشکارانه ، طاعتی مواعید ازدواج واردر . یاخود بونلره مالک دکده ، آنه سی طرفندن ویرلمش ، سوقاقلرده بکنه جکی ، احوال مالیه سدنک مساعد اولدوغنه واقف اوله جنی بعض کنج لرله تأسیس روابط ایتده حریت مطافیه مالکدر . هرایکی حالده ، کنج قیز بر عاشقه ؛ حیات ازدواجه داخل اوله دن ممنونیتله بوسلر ، معاقلر ابدال ایده کلدیکی بر ارککه مالکدر . بونیم عقیفانه ؛ حیات ، مستقبل ، انا و زوجه لرک طبایعده مدهش تأثیرات ، درین سقوط تمایللری بر اقیق . بو ، غیرقابل انکاردر . سوقاقلرده کوندوز وکیجه لری عیان بر صورتده کچن شو حادثه ، شو میل تعشق و تحفظ بتون کنج زنه و قیزلرینی استیلا ایتمشدر . ۱۱ یاشندن اعتبار آباشلایان شوشو خلق ، عفتسزک ؛ احتمال دوره شیخوخته انتها بولیور .

اوچنچی صنفدن اولان دول ، بکار قادین وارککلرک ، طلبه لر وطلبه نک کندیلرینه مناسبت زوج ویا متره سی آرامقه امرار زمان ایتدکاری سوبلک بیله زائددر . قیزلر ، ارککلرله برابر عین صنفده ،